

ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້
ກົມສົ່ງເສີມກະສິກຳ ແລະ ສະຫະກອນ
ຫ້ອງການປະສານງານໂຄງການ IRAS/DAEC

ປຶ້ມຄູ່ມືແນະນຳວິທີໃຊ້ເຕັກນິກການປູກເຂົ້າ ປະສົມປະສານກັບຖົ່ວ ແລະ ໄມ້ໃຫ້ໝາກ ໃນເຂດເນີນສູງ Technical Manual on Integrated Cropping of Rice, Bean and Fruit Trees in Uplands

4

ສະຫັບສະໜູນໂດຍ:
ໂຄງການບັບເຖິງດ້ານກະສິກຳຕໍ່ສະພາບການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດ (IRAS)

ກຸມພາ 2015

H (R4/6)

ຂໍ້ແນະນຳ

ປຶ້ມຄູ່ມືນີ້ ມີຈຸດປະສົງເຮັດໃຫ້ການນຳໃຊ້ເຄື່ອງມືງ່າຍຂຶ້ນໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ນຳສະເໜີຈຸດປະສົງຂໍ້ມູນ ຂອງການນຳໃຊ້ເຕັກນິກການປູກເຂົ້າປະສົມປະສານກັບຖົ່ວ ແລະ ໄມ້ໃຫ້ໝາກໃນເຂດເນີນສູງເພື່ອນຳເຂົ້າໃນການຜະລິດກະສິກຳໃນເຂດແຫ້ງແລ້ງ ແລະ ເຂດນ້ຳຖ້ວມ ເພື່ອປັບປຸງທາງດ້ານກະສິກຳໃຫ້ແທດເໝາະກັບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດໃນແຕ່ລະທ້ອງຖິ່ນ.

ປຶ້ມຄູ່ມືດັ່ງກ່າວ ໄດ້ຖືກພັດທະນາໃນບາດກ້າວທຳອິດ ຂອງໂຄງການ IRAS ຮ່ວມມືກັບຊ່ວຍຊານພັດທະນາຫຼັກສູດ ແລະ ພະນັກງານປະສານງານຂອງໂຄງການ IRAS/DAEC ເພື່ອພັດທະນາມາເປັນເຄື່ອງມືໃຫ້ແກ່ພະນັກງານຂັ້ນແຂວງ, ເມືອງສາມາດຖ່າຍທອດໄປເຖິງຕາມຄວາມຕ້ອງການຂອງຊາວກະສິກອນໃນແຂວງເປົ້າໝາຍຂອງໂຄງການ ແລະ ທົ່ວປະເທດ.

ຖ້າຫາກທ່ານເຫັນວ່າຍັງບໍ່ພຽງພໍ ຂໍໃຫ້ທ່ານຈົ່ງຕິຊົມ ແລະ ສົ່ງຂ່າວ ເຖິງພວກຂ້າພະເຈົ້າດ້ວຍ.

ຜູ້ຈັດທຳ ແລະ ຮຽບຮຽງມີລາຍຊື່ດັ່ງນີ້:

ຊຸນ ແລະ ຮຽບຮຽງໂດຍ:

ອຈ ຈາລຸວັນ ບົວທອງ

ອອກແບບ ແລະ ຈັດໜ້າໂດຍ:

ມະນີລັດ ຊາສິດາວົງ.ຄຳບາງ ຄູນວິທອງ, ນາງ ແຝງທອງ ລັດຕະນະ

ຜູ້ກວດແກ້:

ທ່ານ ວຽງໄຊ ໂພຕະກຸນ, ທ່ານ ດຣ ສົມພອນ ອິນຄຳແສງ,

ທ່ານ ວິປາກາ ຫານສັກດາ

ສາລະບານ

ໜ້າ

ຂໍ້ແນະນຳ	i
ສາລະບານ	ii
ຄຳນຳ	1
ແນະນຳກ່ຽວກັບສະພາບການປ່ຽນແປງອາກາດ ແລະ ການ ຕອບໂຕ້	2
ສະພາບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດແມ່ນຫຍັງ	2
ສາເຫດທີ່ພາໃຫ້ເກີດມີສະພາບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າ ອາກາດ.	2
ການຮັບມືຕໍ່ກັບສະພາບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດໃນ ຂົງເຂດວຽກງານກະສິກຳ	3
ວິທີການຫຼຸດຜ່ອນກ່ຽວກັບດິນຟ້າອາກາດ	3
ວິທີການປັບຕົວຕໍ່ກັບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ	3
ເຕັກນິກການປູກເຂົ້ານາປີໃນເຂດພື້ນທີ່ສູງ	4
ການປູກເຂົ້າ, ຖົ່ວເຫລືອງ ແລະ ຫມາກມ່ວງ ເຂດເນີນສູງ	4
ການກຽມພື້ນທີ່ນາເຂົ້າ	4

ການກຽມເນັດພັນ	7
ເຕັກນິກການປູກ	10
ການບົວລະບັດຮັກສາ	11
ການເກັບກ່ຽວ	14
ການເກັບຮັກສາ	16
ຫຼັກການລວມໃນການປັບຕົວການປູກເຂົ້າປະສົມປະສານກັບ ຖົ່ວ ແລະ ໄມ້ໃຫ້ໝາກ ໃນການໃນເງື່ອນໄຂສະພາບການ ປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ	19
ເອກະສານອ້າງອີງ	20
ຄໍາຕີຊົມ	21

ບົດນຳ

ການປັບຕົວຕໍ່ການປ່ຽນແປງສະພາບດິນຟ້າອາກາດບໍ່ມີຄຳວ່າ “ລໍຖ້າ” ອີກແລ້ວ, ມັນຮຽກຮ້ອງໃຫ້ແຕ່ລະປະເທດຈະປັບຕົວແນວໃດ. ສປປ ລາວ ກໍ່ຖືກຜົນກະທົບຈາກໄພພິບັດທຳມະຊາດແຕ່ລະປີຊຶ່ງສ້າງຄວາມເສັຽຫາຍແກ່ຊັບສິນຂອງປະຊາຊົນຫລວງຫລາຍສົມຄວນ ແລະ ກໍ່ມີການສູນເສັຽທັງຊີວິດຈຳນວນນຶ່ງ. ຄວາມສາມາດໃນການປັບຕົວຍັງຕຳຍ້ອນວ່າຄວາມຮັບຮູ້ຕໍ່ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດຈຳກັດ, ເຕັກໂນໂລຊີທີ່ຈະປັບຕົວຍັງຂ້ອນຂ້າງຈຳກັດ. ໜ້າທີ່ຈຸດສຸມຂອງພະນັກງານສົ່ງເສີມທຸກລະດັບແມ່ນມີໜ້າທີ່ຊຸກຍູ້-ສົ່ງເສີມປະຊາຊົນບັນດາເຜົ່າຢູ່ເຂດຫ່າງໄກຊອກຫາລິກໂດຍສະເພາະແມ່ນເຂດທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ ທີ່ທຳການຜະລິດແບບທຳມະຊາດ ແລະ ເຄິ່ງທຳມະຊາດໃຫ້ຫັນປ່ຽນເຂົ້າສູ່ລະບົບການປູກ ແລະ ການລ້ຽງທີ່ນຳໃຊ້ເຕັກນິກທີ່ເໝາະສົມ, ກຳນົດຮູບແບບການຜະລິດທີ່ແທດເໝາະກັບທ້ອງຖິ່ນ, ແນໃສ່ກຸ່ມຜະລິດທີ່ມີຄວາມຮູ້ຄວາມສາມາດເພື່ອຮັບປະກັນຄວາມໝັ້ນຄົງທາງດ້ານສະບຽງອາຫານຂອງຊາວກະສິກອນຂະໜາດນ້ອຍ, ເພື່ອຕອບສະຫນອງຕາມຄວາມຕ້ອງການຂອງຕະຫລາດ. ເພື່ອເຮັດໃຫ້ກຳລັງການຜະລິດມີການຂະຫຍາຍຕົວ ແລະ ກ້າວໄປເຖິງການຜະລິດທັນສະໄຫມເທື່ອລະກ້າວ.

ດັ່ງນັ້ນ, ຈຶ່ງໄດ້ມີການກຳນົດຫຼັກສູດການຝຶກອົບຮົມທາງດ້ານເຕັກນິກການປູກສາລິປະສົມປະສານກັບຖົ່ວດຳ ແລະ ການປູກໄມ້ໃຫ້ໝາກ ແລະ ວິທີຝຶກ, ຮູບແບບການຝຶກຝຶກ, ທັງນຳໄປຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໃນເຂດເນີນສູງ ຫຼື ເຂດເປົ້າໝາຍຂອງໂຄງການປັບຕົວດ້ານກະສິກຳຕໍ່ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ.

1. ແນະນຳສະພາບການປ່ຽນແປງອາກາດ ແລະ ການຕອບໂຕ້

1. ສະພາບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດແມ່ນຫຍັງ ?

ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ແມ່ນຄວາມຜິດປົກກະຕິ ຂອງດິນຟ້າອາກາດເຊັ່ນ: ອຸນຫະພູມອາກາດສະເລຍຂອງໂລກເພີ່ມສູງຂຶ້ນ , ໄພພິບັດທຳມະຊາດເກີດມີຄວາມຮຸນແຮງຖີ່ຂຶ້ນເຊັ່ນ: ໄພນ້ຳຖ້ວມ, ໄພແຫ້ງແລ້ງ, ພະຍຸ, ຝົນບໍ່ຕົກຕາມລະດູການ, ລະດັບນ້ຳທະເລສູງຂຶ້ນ. ທັງໝົດ ສາເຫດສ່ວນໃຫ່ຍ ແມ່ນຍ້ອນນ້ຳມືຂອງມະນຸດເປັນຜູ້ສ້າງຂຶ້ນ, ຄືປ່ອຍທາດອາຍພິດເຮືອນແກ້ວ ຂຶ້ນສູ່ຊຸນບັນຍາກາດຫຼາຍ.

2. ສາເຫດທີ່ພາໃຫ້ເກີດມີສະພາບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ.

ຊຶ່ງຕົ້ນຕໍ ແມ່ນມາຈາກການປ່ອຍອາຍພິດເຮືອນແກ້ວຂຶ້ນສູ່ຊຸນບັນຍາກາດໂລກເພີ່ມທະວີຂຶ້ນ ຊຶ່ງທັງໝົດແມ່ນມາຈາກການ ເຄື່ອນໄຫວວຽກງານ ຫຼື ກິດຈະກຳຕ່າງໆຂອງມະນຸດໃນໂລກ ເປັນສາເຫດຕົ້ນຕໍເຮັດໃຫ້ສະພາບອາກາດ ມີການປ່ຽນແປງ ຫຼື ເກີດບັນຫາພາວະໂລກຮ້ອນ, ສາເຫດທີ່ພາໃຫ້ເກີດມີ 3 ລັກສະນະຄື:

- ປັດໃຈທາງທຳມະຊາດເຊັ່ນ:ການປ່ຽນແປງຄວາມເຂັ້ມຊັ້ນຂອງແສງຕາເວັນ.
- ຂະບວນການຂອງພູມມີອາກາດ.
- ກິດຈະກຳຂອງມະນຸດ ທີ່ເປັນສາເຫດໃຫ້ມີການປ່ອຍພິດເຮືອນແກ້ວຂຶ້ນສູ່ບັນຍາກາດໂລກທີ່ຫຼວງຫຼາຍນັ້ນ ແມ່ນມາຈາກການນຳໃຊ້ນ້ຳມັນເຊື້ອໄຟຟອດຊິນເປັນພະລັງງານ (ອຸດສະຫະກຳ, ການຂົນສົ່ງ ແລະ ອື່ນໆ) ທາງດ້ານກະສິກຳແມ່ນການປູກເຂົ້າ,ການປູກຝັງພືດຊະນິດອື່ນໆ ແລະ ການລ້ຽງສັດ, ການຈຸດສິ່ງເສດເຫຼືອກະສິກຳ.

3. ການຮັບມືຕໍ່ກັບກັບສະພາບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດໃນ ຂົງເຂດວຽກງານກະສິກໍາ

ຢູ່ ສປປ ລາວ ລັດຖະບານໄດ້ຮັບຮອງເອົາມາດຕະການຫຼຸດຜ່ອນ
ອາຍພິດເຮືອນແກ້ວ ແລະ ມາດຕະການປັບຕົວເຂົ້າກັບສະພາບການ
ປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດດັ່ງລຸ່ມ:

3.1. ວິທີການຫຼຸດຜ່ອນກ່ຽວກັບດິນຟ້າອາກາດ

- ສຶກສາ ແລະ ສົ່ງເສີມການນໍາໃຊ້ເຕັກໂນໂລຊີ ຫຼຸດຜ່ອນ
ອາຍມີເທນ ຈາກການປູກຝັງ ແລະ ການລ້ຽງສັດ.
- ສົ່ງເສີມ ແລະ ນໍາໃຊ້ເຕົາແກ້ວຊີວະພາບ, ເຕົາຖ່ານປະ
ທັດພະລັງງານນໍ້າມັນເຊື້ອໄຟ ແລະ ຮັກສາສຸຂະພາບຂອງຄົນເຮົາ.
- ສົ່ງເສີມ, ນໍາໃຊ້ຂີ້ສັດ, ນໍ້າສະກັດຈາກພືດ ແລະ ສັດເປັນ
ແຫຼ່ງພະລັງງານທົດແທນ.

3.2. ວິທີການປັບຕົວຕໍ່ກັບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ

- ສົ່ງເສີມກະສິກໍາທີ່ມີຄວາມທົນທານຕໍ່ກັບສະພາບ ຕໍ່ການ
ປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ.
- ສົ່ງເສີມພື້ນຖານໂຄງລ່າງທີ່ມີຄວາມທົນທານຕໍ່ກັບສະພາບ
ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ.
- ສົ່ງເສີມເຕັກໂນໂລຊີ ທີ່ເໝາະສົມສໍາລັບການປັບຕົວເຂົ້າ
ກັບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ.
- ສົ່ງເສີມການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນກະສິກໍາຢ່າງເໝາະສົມ.

II. ເຕັກນິກການປູກເຂົ້ານາປີໃນເຂດພື້ນທີ່ສູງ

ສະພາບໂດຍທົ່ວໄປໃນເຂດທາງພາກເໜືອເປັນເຂດທີ່ສູງຊັນ ເຊິ່ງກວມເອົາອັດຕາສ່ວນ 70% ເປັນເຂດສູງຊັນ, ສະພາບດິນພ້ຳອາກາດມີການປ່ຽນແປງຕະຫຼອດລະດູການ, ການທຳການຜະລິດແມ່ນບໍ່ມີປະສິດຕິຜົນສູງ, ເຮັດໃຫ້ຊີວິດການເປັນຢູ່ພົບຄວາມຫຍຸ້ງຍາກ, ສະບຽງອາຫານບໍ່ພຽງພໍກັບຄວາມຕ້ອງການ ເປັນຕົ້ນເຂົ້າກິນດັ່ງນັ້ນ, ການປູກເຂົ້າຈຶ່ງເປັນໜຶ່ງໃນການຜະລິດກະສິກຳ ແຕ່ສ່ວນຫລາຍແລ້ວການປູກເຂົ້າແມ່ນເປັນການປູກເຂົ້າໄຮ່, ການປູກເຂົ້ານາສ່ວນຫຼາຍອາໄສທຳມະຊາດ ໂດຍໃຊ້ນ້ຳຝົນເປັນສ່ວນຫຼາຍ ບັນຫາດັ່ງກ່າວກໍຍັງໄດ້ຍອມຮັບ ແລະ ປະຕິບັດກັນມາແຕ່ໃດມາແລ້ວ ສະນັ້ນ, ເຕັກນິກຂອງການປູກເຂົ້ານາ ແລະ ເຂົ້າໄຮ່ ຈຶ່ງມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນ ແຕ່ໃນປຶ້ມຄູ່ມືເຫລົ່ານີ້ ແມ່ນຈະໄດ້ກ່າວເຖິງ ເຕັກນິກຕົ້ນຕໍຂອງການປູກເຂົ້ານາທີ່ແທດເໝາະກັບການປ່ຽນແປງດິນພ້ຳອາກາດ ໂດຍຂັ້ນຕອນເຕັກນິກແມ່ນມີດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

1. ການປູກເຂົ້າ, ຖິ່ນເຫລືອງ ແລະ ຫມາກມ່ວງ ເຂດເນີນສູງ

1.1. ການກຽມພື້ນທີ່ນາເຂົ້າ

ກຽມດິນເພື່ອຕົກກ້າ: ແມ່ນຈະເລີ່ມປະຕິບັດຕັ້ງແຕ່ເດືອນມີນາ ໂດຍການໄຖ່ຄາດໃຫ້ລະອຽດ ຫລັງຈາກທີ່ມີຝົນຕົກ ແລະ ສັງເກດເຫັນວ່າມີນ້ຳໃນໄຮ່ນາ ກໍ່ສາມາດນຳເມັດພັນມາຫວ່ານໄດ້ເລີຍ ໂດຍຂະໜາດຂອງຫນານກ້າອາດຈະບໍ່ໃຫຍ່ຫລາຍປານໃດກໍ່ໄດ້ ຫລື ປະມານ ຄວາມກວ້າງ 1-1.5 ແມັດ ສ່ວນຄວາມຍາວ ແມ່ນແລ້ວແຕ່ສະພາບພື້ນທີ່ຂອງເຂດດັ່ງກ່າວ.

ຮູບທີ 1. ການກຽມດິນປູກເຂົ້າໃນເຂດພື້ນທີ່ສູງ

• **ການກຽມພື້ນທີ່ເພື່ອປັກດຳ:** ການກຽມພື້ນທີ່ເພື່ອປັກດຳແມ່ນຈະເລີ່ມຕົ້ນໃນຊ່ວງເດືອນ ເມສາ ໂດຍພື້ນຖານໄຖ, ຄາດ 2 ຄັ້ງຄື: ຄັ້ງທີ 1 ແມ່ນໄຖຮຸດ ອາດຈະໃຊ້ແຮງງານສັດໄຖ ໂດຍໃຊ້ຄວາມເລິກປະມານ 20-30 ຊມ, ແລະ ໄຖຄັ້ງທີ 2 ໄຖຄື້ນ ພ້ອມຄາດໃຫ້ລະອຽດ ໄລຍະນີ້ແມ່ນເພື່ອປັບຫນ້າດິນໃຫ້ຮາບພຽງດີ ອາດຈະໃຊ້ແຮງງານສັດເອົາກໍ່ໄດ້ (ໃນກໍລະນີເປັນເຂດສູງທີ່ລົດໄຖບໍ່ສາມາດຂຶ້ນໄປໄດ້) ໂດຍການໄຖຄາດຄັ້ງທີ 1 ແລະ ທີ 2 ແມ່ນຄວນຫ່າງກັນຢ່າງຫນ້ອຍ 7 ວັນ, ເພື່ອເປັນການຫມັກເສດຊາກພືດ ແລະ ແຊ່ດິນໃຫ້ມີຄວາມອ່ອນນຸ້ມດີ, ສຳລັບພື້ນທີ່ນາແມ່ນຂຶ້ນກັບຂະໜາດຂອງຄວາມ ສາມາດຂອງພື້ນທີ່ໃນການເກັບຮັກສານ້ຳ, ບາງໄຮ່ນາອາດຈະໃຫຍ່, ບາງໄຮ່ນາອາດຈະນ້ອຍແຕກຕ່າງກັນ, ສ່ວນຫລາຍແລ້ວ ການເຮັດນາເຂດພື້ນທີ່ສູງຈະເປັນນາຂຶ້ນໄດຫລາຍທີ່ສຸດ.

ຮູບທີ 2. ລັກສະນະພື້ນທີ່ນາເຂດເນີນສູງ

ການກຽມພື້ນທີ່ປູກຖົ່ວ: ເພື່ອປູກຖົ່ວເຫລືອງແມ່ນຈະໄດ້ປະຕິບັດ ຫລັງຈາກທີ່ມີການເກັບກ່ຽວເຂົ້ານາສຳເລັດແລ້ວ ແມ່ນບໍ່ໃຫ້ຈູດຕໍ່ເພືອງແຕ່ ໃຊ້ວິທີຕັດຕໍ່ເພືອງແລ້ວປະໄວ້ໃນດິນ ຫລັງຈາກນັ້ນ ຈຶ່ງຈະສາມາດເລີ່ມປູກ ຖົ່ວເຫລືອງໄດ້ເລີຍ.

ການກຽມພື້ນທີ່ປູກໝາກມ່ວງ: ແມ່ນອີງໃສ່ສະພາບຂອງເນື້ອທີ່ຕາມ ແຄມໄຮ່ນາ ແລະ ຄວາມຄ້ອຍຊັນຂອງດິນ, ບ່ອນດິນຮາບພຽງຄວນມີການ ໄຖຄາດ ເລິກ 20 ຫາ 25 ຊມ, ບ່ອນທີ່ມີຄວາມຄ້ອຍຊັນແມ່ນຊຸດຕາມ ເສັ້ນລະດັບຄວາມຄ້ອຍຊັນ, ແມ່ນຊຸດຊຸມປູກຄວາມກວ້າງຂອງຊຸມ 50x50 x50 ຊັງຕີແມັດ, ໄລຍະຫ່າງຂອງການປູກ 6 - 7 ແມັດ, ແລ້ວຕາກດິນ ໃຫ້ແຫ້ງກ່ອນ ຫຼື ຫາກດິນໜຽວຫຼາຍ ແລະ ຕ້ອງປັບປຸງດິນໃຫ້ມີຄວາມອຸ ດົມສົມບູນ ໂດຍການໃສ່ຝຸ່ນຄອກ, ຝຸ່ນບົ່ມ, ຝຸ່ນໝັກ ແລະ ປູນຂາວເພື່ອ ແກ້ຄວາມເປັນກົດເປັນດ່າງຂອງດິນແລະຈະບໍ່ໃຫ້ດິນຈັບຕົວກັນແໜ້ນການ ປັບປຸງດິນໃຫ້ມີຄວາມອຸດົມສົມບູນ ແມ່ນເປັນປັດໃຈສຳຄັນໃນການຍົກຄຸນ ນະພາບຂອງໝາກ ແລະ ການໃຫ້ຜົນຜະລິດ.

1.2. ການກຽມເມັດພັນ

ການກະກຽມແນວພັນເຂົ້າ: ສ່ວນຫລາຍແລ້ວຈະເປັນເຂົ້າທີ່ ທົນທານຕໍ່ສະພາບແວດລ້ອມໄດ້ດີ ແລະ ທົນກວ່າເຂົ້າທີ່ປູກໃນເຂດພື້ນ ທີ່ຕ່ຳ ເມັດພັນຕ້ອງມາຈາກແຫລ່ງທີ່ສາມາດເຊື່ອຖືໄດ້ ແລະ ມີເປີເຊັນ ຄວາມງອກບໍ່ຕ່ຳກວ່າ 80%, ນຳໄປແຊ່ນ້ຳເຢັນປະມານ 24-48 ຊົ່ວໂມງ ຫລັງຈາກນັ້ນນຳໄປບົ່ມໄວ້ 24-48 ຊົ່ວໂມງ ໂດຍອັດຕາເມັດ ພັນທີ່ໃຊ້ແມ່ນ 80-100 ກຼາມ/1 ມ², ພຽງພໍ. (ການນຳໃຊ້ແນວພັນເຂົ້າ 60 ກິໂລກຼາມ/ເຮັກຕາ).

ຮູບທີ 3. ການຄັດເລືອກເມັດພັນ

ຕາຕະລາງ 1. ແນວພັນເຂົ້າທີ່ນິຍົມປູກ

ນາທົ່ງ (ນ້ຳ ຖ້ວມ)	ນາໂຄກ (ແລ້ງ)	ຄວາມຕ້ານທານແມງໄມ້, ສັດຕູ		ຕ້ານທານຕໍ່ພະຍາດຂອງເຂົ້າ	
ພາກເໜືອ		ເພັງຈັກຈັນ ສີນ້ຳຕານພືດ	ແມງບົວ	ໃບເຂົ້າໄໝ້	ຂອບໃບແຫ້ງ
ທ່າດອກຄຳ 1 ຊັບ 1	ທ່າດອກຄຳ 11	ປານກາງ	ປານ ກາງ	ປານກາງ	ຕ້ານທານ
ທ່າດອກຄຳ (1- 3)	ທ່າດອກຄຳ 8	ປານກາງ	ປານ ກາງ	ປານກາງ	ຕ້ານທານ
ທ່າສະໂນ 1	ທ່າດອກຄຳ 3, 6, 7	ຕ່ຳທີ່ສຸດ	ບໍ່ຮູ້ຂໍ້ ມູນ	ບໍ່ຮູ້ຂໍ້ມູນ	ບໍ່ຮູ້ຂໍ້ມູນ
ພາກກາງ ແລະ ພາກໃຕ້					
ທ່າດອກຄຳ 1 ຊັບ 1	ທ່າດອກຄຳ 11	ລະດັບປານ ກາງ	ລະດັບ ຕ່ຳ	ປານກາງ	ປານກາງ
ທ່າດອກຄຳ (1- 7)	ທ່າດອກຄຳ 8	ປານກາງ	ຕ່ຳທີ່ ສຸດ	ປານກາງ	ປານກາງ
ທ່າສະໂນ 1	ໂພນງາມ 1	ຕ່ຳທີ່ສຸດ	ຕ່ຳທີ່ ສຸດ	ຕ່ຳທີ່ສຸດ	ຕ່ຳທີ່ສຸດ
ຈ້າວມະລິ 105	ນ້ຳຕານ 1	ຕ່ຳທີ່ສຸດ	ຕ່ຳທີ່ ສຸດ	ປານກາງ	ຕ່ຳທີ່ສຸດ

ການກຽມເມັດພັນໝາກຖົ່ວ: ສຳລັບການກຽມເມັດພັນເພື່ອປູກແມ່ນ ເຮົາຊອກເອົາໃນບ່ອນທີ່ຜະລິດເມັດພັນສະເພາະ ຫຼື ຮ້ານຂາຍເມັດ ເຄື່ອງກະສິກຳ ການເລືອກເມັດພັນຖົ່ວເຫລືອງ ແມ່ນເລືອກເອົາເມັດຖົ່ວ ທີ່ຕັ້ງດີ ປັດສະຈາກສິ່ງເຈືອປົນຕ່າງໆ ໃຫ້ມີຄວາມງອກ 80%, ນຳເອົາ ເມັດພັນທີ່ເຮົາຈະປູກນັ້ນໄປແຊ່ນ້ຳອຸ່ນປະມານ 15 ນາທີ ຫລັງຈາກນັ້ນ ຈຶ່ງເອົາເມັດພັນໄປຢອດລົງຊຸມປູກທີ່ກະກຽມໄວ້).

ການກຽມແນວພັນໝາກມ່ວງ: ການກຽມເບ້ຍໝາກມ່ວງ ແມ່ນເຮົາ ສາມາດຄັດເລືອກເອົາຕົ້ນທີ່ແຂງແຮງດີ ມີໃບຫລາຍ ແລະ ບໍ່ມີການປະ ປົນຂອງເຊື້ອພະຍາດຕ່າງໆ ແລະ ທີ່ສຳຄັນຕ້ອງເປັນແນວພັນທີ່ໄດ້ຮັບ ຜົນຜະລິດສູງ ແລະ ເໝາະສົມກັບສະພາບດິນພື້ນຖານໃນບໍລິເວນ ນັ້ນ. ໝາກມ່ວງປະກອບມີ:

ແນວພັນພື້ນເມືອງ:

ໝາກມ່ວງຢູ່ໃນລາວເຮົາມີຫຼາຍຊະນິດດ້ວຍກັນເຊັ່ນ: ໝາກມ່ວງ ອີກລ້ອງ, ມ່ວງຫັງ, ມ່ວງກະເສນ, ມ່ວງແກ້ວ, ມ່ວງໄຂ່, ມ່ວງຂີ້ຊີ, ມ່ວງງາຊ້າງ, ມ່ວງກະສໍ ແລະ ອື່ນໆ.

ແນວພັນປັບປຸງທີ່ນຳມາປູກ:

ໝາກມ່ວງຂຽວສະເຫຼ່ຍ, ມ່ວງນ້ຳດອກໄມ້, ມ່ວງຟ້າລັນ, ມ່ວງນໍ ແຮດ, ມ່ວງໂຊກອານັນ, ມ່ວງໜັງກາງວັນ, ມ່ວງພິມເສນ, ມ່ວງສະລັນ ຍ້າ, ມ່ວງເຈົ້າຄູນທິບ, ມ່ວງລື້ນງູເທົາ, ມ່ວງໜອງແຊ ແລະ ອື່ນໆ. ເນື່ອງຈາກວ່າ ໝາກມ່ວງເປັນໝາກໄມ້ຊະນິດນຶ່ງທີ່ຄົນເຮົານິຍົມກັນບໍລິ ໂພກ ສາມາດຮັບປະທານ (ກິນ) ໄດ້ທັງໝາກສຸກ ແລະ ໝາກດິບ ນອກຈາກນີ້ຍັງສາມາດນຳໄປແປຮູບຜະລິດຕະພັນໄວ້ບໍລິໂພກຈຶ່ງໄດ້.

1.3. ເຕັກນິກການປູກ

ການປັກດຳເຂົ້ານາ: ຄວນມີການປັກດຳ ເມື່ອຕົ້ນກ້າມີອາຍຸໄດ້ 25-30 ວັນ ແລ້ວມັດເປັນກຳ ຂົນຍ້າຍໄປທົ່ງນາ ໄດ້ງ່າຍ ໂດຍການ ປັກດຳແມ່ນປະມານ 4-5 ກີບກ້າ/ສຸມ ແລະ ໃຊ້ໄລຍະຫ່າງລະຫວ່າງ ສຸມຕໍ່ສຸມແມ່ນ 20-25 ຊມ, ໂດຍມີລະດັບນ້ຳໃນນາປະມານ 5-7 ຊມ.

ຮູບທີ 4. ການປູກໄມ້ໃຫ້ຫມາກປະສົມກັບນາເຂົ້າ

ເຕັກນິກການປູກຖົ່ວ: ເມື່ອມີການເກັບກ່ຽວເຂົ້າແລ້ວ ກໍລົງມືປູກ ຖົ່ວເຫລືອງ ໂດຍປູກຕາມທົ່ງນາທີ່ມີການເກັບກ່ຽວແລ້ວ ໂດຍໃຊ້ອັດຕາ ປູກປະມານ 30 x 50 ຊມ ແລະອັດຕາເມັດພັນ 3-5 ເມັດຕໍ່ຊຸມປູກ.

ເຕັກນິກການປູກໝາກມ່ວງ: ການປູກໝາກມ່ວງເຮົາຄວນຄຳນຶງ ເຖິງຄວາມຄ້ອຍຊັນຂອງດິນ ໃຊ້ວິທີຊຸດຊຸມໃຫ້ເລິກປະມານ 50 ຊມ ໂດຍປູກອ້ອມຮອມທົ່ງນາ ໃຫ້ຫ່າງຈາກຄັນນາ 8 ມ ປ້ອງກັນບໍ່ໃຫ້ໄປ ປົດບັງແສງແດດເມື່ອເວລາປູກເຂົ້າ ໂດຍປູກໃນໄລຍະຫ່າງ 8 ມ.

1.4. ການບົວລະບັດຮັກສາ

ການບົວລະບັດຮັກສານາເຂົ້າ

1.4.1. ການກຳຈັດວັດສະພຶດ: ຫຼັງຈາກປັກດຳໄດ້ 1 ອາທິດ ຄວນໄດ້ມີການຕິດຕາມເຖິງການເກີດຂອງວັດສະພຶດ ຫາກ ສັງເກດເຫັນວ່າມີວັດສະພຶດເກີດຂຶ້ນກໍ່ຄວນຫລີກຖິ້ມທັນທີ ໂດຍໃຊ້ແຮງ ງານຄົນ ເນື່ອງຈາກວ່າ ຖ້າຫາກມີວັດສະພຶດເກີດຂຶ້ນຫລາຍ ຈະສົ່ງຜົນ ສະທ້ອນ ຕໍ່ການຈະເລີນເຕີບໂຕ ເຮັດໃຫ້ພືດຢຸດສະງັກການຈະເລີນເຕີບ ໂຕ ແລະ ສົ່ງຜົນຕໍ່ການໃຫ້ຜົນຜະລິດຂອງເຂົ້ານຳອີກ ແລະ ຄວນມີ ການປະຕິບັດໄປເລື້ອຍໆຈົນກວ່າເຂົ້າຈະເຂົ້າສູ່ຊ່ວງໄລຍະມານ ຈຶ່ງຢຸດ ການກຳຈັດວັດສະພຶດ.

1.4.2. ການປ້ອງກັນພະຍາດ ແລະ ແມງໄມ້: ເນື່ອງຈາກ ສະພາບອາກາດໃນແຕ່ລະປີມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນ ມັກຈະສົ່ງຜົນ ສະທ້ອນໃຫ້ການລະບາດຂອງພະຍາດ ແລະ ແມງໄມ້ກໍ່ມີຄວາມແຕກ ຕ່າງກັນ ດັ່ງນັ້ນ ການເລືອກພັນເຂົ້າທີ່ມີຄວາມທົນທານຕໍ່ພະຍາດ ແລະ ແມງໄມ້ ກໍ່ເປັນວິທີໜຶ່ງທີ່ຈະສາມາດປ້ອງກັນໄດ້ ຫລື ອາດຈະປູກໄວ ກວ່າເວລາປົກກະຕິ ເຊິ່ງເປັນການຫລີກລ້ຽງການລະບາດຂອງແມງໄມ້ ໄດ້ ຫລື ປູກພືດປະເພດທີ່ມີກິ່ນແຮງໄວ້ເພື່ອຂັບໄລ່ແມງໄມ້ ເຊັ່ນ: ດອກ ດາວເຮືອງ, ຫົວສີໄຄ ກໍ່ຈະສາມາດຂັບໄລ່ແມງໄມ້ໄດ້ ແລະ ໂດຍທົ່ວ ໄປ ນາເຂົ້າມັກຈະຢູ່ຕິດກັບປ່າ ແລະ ພູ ເຊິ່ງມັກຖືກສັດຕູເຊັ່ນ: ນົກ, ຫມູ, ກະຕ່າຍ, ຫມູປ່າ ແລະ ອື່ນໆ ເຂົ້າທຳລາຍ ເຊິ່ງວິທີປ້ອງກັນອາດ ຈະໃຊ້ວິທີເຮັດກັບດັກເຊັ່ນ: ສ້າງກັບດັກ, ເຮັດຫຸ່ນໄລ່ກາ ຫລື ໃຊ້ຄົນ ໄລ່.

1.4.3. ການໃສ່ຝຸ່ນ: ການໃສ່ຝຸ່ນໃນນາເຂົ້າເປັນປັດໃຈທີ່ສໍາຄັນໃນການຍົກສະມັດຕະພາບເຂົ້າໃຫ້ສູງ, ການໃສ່ຝຸ່ນແມ່ນແບ່ງອອກເປັນ 3 ຊ່ວງຄື ຊ່ວງທີ 1 ກ່ອນການປັກດໍາ (ຝຸ່ນຄອກ, ຝຸ່ນບົ່ມ ໃສ່ໃນໄລຍະການກຽມດິນເທື່ອສຸດທ້າຍຂອງການປັກດໍາໃນອັດຕາ 10-15 ໂຕນ/ເຮັກຕາ ຝຸ່ນເຄມີ 16-20-00, 15-15-15 ຫຼື 18-46-00 ໃສ່ໃນຊ່ວງໄລຍະການປັບໜ້າດິນໃນໄຮ່ນາເທື່ອສຸດທ້າຍໃນອັດຕາ 75 -100 ກິໂລກຼາມ/ເຮັກຕາ), ຊ່ວງທີ 2: ເລັ່ງຄັ້ງທີ 1 ອັດຕາ 45 50 ກິໂລກຼາມ/ເຮັກຕາ, ຂອງຝຸ່ນນສູດ 46-00-00 ຫຼັງການນ ປັກດໍາໄດ້ 20-25 ວັນ ແລະ ຫຼັງການຫຼີກຫຍ້າຄັ້ງທໍາອິດ. ຊ່ວງທີ 3: ເລັ່ງຄັ້ງທີ 2 ອັດຕາ 45—50 ກິໂລກຼາມ/ເຮັກຕາ ຂອງ ຝຸ່ນສູດ 46-00-00 ຫຼັງການປັກດໍາໄດ້ 40-45 ວັນ

ການບົວລະບັດຮັກສາຖົ່ວເຫຼືອງ:

- ການໃຫ້ນໍ້າ: ໂດຍທົ່ວໄປການໃຫ້ນໍ້າແມ່ນອາໄສພຽງແຕ່ນໍ້າຝົນກໍ່ສາມາດເຮັດໃຫ້ຖົ່ວເຫຼືອງຈະເລີນເຕີບໂຕໄດ້ ແລະ ຊ່ວງເດືອນພຶດສະພາທີ່ປູກກໍ່ເປັນຊ່ວງເລີ່ມເຂົ້າສູ່ຊ່ວງຝົນ ຈຶ່ງບໍ່ມີບັນຫາຫຍັງກ່ຽວກັບການໃຫ້ນໍ້າໃນດ້ານອື່ນໆ.

- ການກໍາຈັດວັດຊະພືດ: ຫລັງຈາກປູກຖົ່ວເຫຼືອງ ແລ້ວກໍ່ສັງເກດເບິ່ງວ່າມີຫຍ້າຂຶ້ນບໍ່ ຖ້າມີກໍ່ກໍາຈັດຖິ້ມທັນທີ ອາດຈະໃຊ້ອຸປະກອນເຊັ່ນ: ພ້າ, ສຽມ, ຈີກ ແລະ ວັດສະດຸອື່ນໆ ກໍາຈັດ.

- ການໃສ່ຝຸ່ນ: ໃສ່ຝຸ່ນຄອກ ຫຼື ຝຸ່ນບົ່ມ 2 ຫາ 3 ໂຕນ/ຮຕ ດິນທີ່ຄ້ອຍຊັນຈະນໍາໃຊ້ຝຸ່ນດ້ວຍວິທີການຂຸດຂຸມໃກ້ກັບຖົ່ວ, ໃສ່ຝຸ່ນຄອກ ຫຼື ຝຸ່ນບົ່ມ 2 ຫາ 3 ໂຕນ/ຮຕ ໃນເວລາໄຖ ຫຼື ຄາດ ຫຼັງຈາກປູກໄດ້ 15 ຫາ 20 ວັນ. (ໃສ່ ຟອນ ດຽວກັນ)

- ການກຳຈັດພະຍາດ ແລະ ແມງໄມ້: ຖາງຫຍ້າ ບໍລິເວນປູກ ຖົ່ວເຫລືອງອອກໃຫ້ໝົດ ເພື່ອບໍ່ໃຫ້ເປັນບ່ອນລີ້ຊ່ອນ ແລະ ຂະຫຍາຍ ພັນຂອງແມງໄມ້.

ການບົວລະບັດຮັກສາໝາກມ່ວງ: ແມ່ນເຮົາສາມາດປະຕິບັດໄດ້ຄືກັນກັບ ການປູກຖົ່ວເຫລືອງ ຫລື ພືດທົ່ວໄປ ດັ່ງນີ້:

- ການໃຫ້ນ້ຳ: ໂດຍທົ່ວໄປການໃຫ້ນ້ຳແມ່ນອາໄສພຽງແຕ່ນ້ຳ ຝົນກໍ່ສາມາດເຮັດໃຫ້ຕົ້ນໝາກມ່ວງຈະເລີນເຕີບໂຕໄດ້ ແລະ ຖ້າປູກ ຊ່ວງເດືອນພຶດສະພາກໍ່ເປັນຊ່ວງເລີ່ມເຂົ້າສູ່ຊ່ວງຝົນ ຈຶ່ງບໍ່ມີບັນຫາຫຍັງ ກ່ຽວກັບການໃຫ້ນ້ຳໃນດ້ານອື່ນໆ.

- ການກຳຈັດວັດຊະພືດ: ຫລັງຈາກປູກໝາກມ່ວງແລ້ວກໍ່ ສັງເກດເບິ່ງວ່າມີຫຍ້າຂຶ້ນບໍ່ ຖ້າມີກໍ່ກຳຈັດຖິ້ມທັນທີ ອາດຈະໃຊ້ ອຸປະກອນເຊັ່ນ: ພ້າ, ສຽມ, ຈີກ ແລະ ວັດສະດຸອື່ນໆ ກຳຈັດ.

- ການໃສ່ຝຸ່ນ: ໃສ່ຝຸ່ນຄອກ ຫຼື ຝຸ່ນບົມ 4 ຫາ 5 ໂຕນ/ຮຕ ດິນທີ່ຄ້ອຍຊັນຈະນຳໃຊ້ຝຸ່ນດ້ວຍວິທີການຊຸດຊຸມໃກ້ກັບຕົ້ນມ່ວງ ໂດຍ ໃຫ້ຫ່າງຈາກໂຄນຕົ້ນປະມານ 15 ຊມ.

- ການກຳຈັດພະຍາດ ແລະ ແມງໄມ້: ຖາງຫຍ້າ ບໍລິເວນປູກ ໝາກມ່ວງອອກໃຫ້ໝົດ ເພື່ອບໍ່ໃຫ້ເປັນບ່ອນລີ້ຊ່ອນ ແລະ ຂະຫຍາຍ ພັນຂອງແມງໄມ້.

1.5. ການເກັບກຽວ

ການເກັບກຽວເຂົ້ານາ

ກ່ອນຈະເກັບກຽວຄວນສັງເກດຕົ້ນເຂົ້າເບິ່ງໃບ, ກາບແຫ່ວເປັນ ສີຂາວແກມໄໝ້ ອາຍຸຫຼັງປັກດຳໄດ້ 90-120 ວັນ (ຂຶ້ນກັບອາຍຸຂອງ ແນວພັນເຂົ້າປູກແຕ່ລະຊະນິດ) ເບິ່ງເມັດເຂົ້າສຸກງອມດີ ຄືມີສີເຫຼືອງແກ່ ປະມານ 60-70% ຂອງທົ່ງນາ, ເບິ່ງນ້ຳອອກປະມານ 7-10 ວັນ, ເພື່ອໃຫ້ເຂົ້າສຸກສະໝໍ່າສະເໝີກັນ ແລະ ສະດວກໃນການເກັບກຽວ ການກຽວແມ່ນໃຫ້ກຽວຕາມລວງເນີນຂອງຕົ້ນເຂົ້າ ຈະໃຊ້ແຮງງານຄົນ ຫຼື ກົນຈັກຖ້າໃຊ້ແຮງງານຄົນຄວນກຽວປະມານ 2/3 ຂອງຕົ້ນເຂົ້ານັບ ຈາກພື້ນດິນ, ກຽວແລ້ວວາງຟາດເຂົ້າໄວ້ເທິງຕໍ່ເພື່ອງ ເພື່ອບໍ່ໃຫ້ຮວງ ເຂົ້າຕົກລົງດິນຊຶ່ງຈະເຮັດໃຫ້ມີຄວາມຊຸ່ມແກ່ເມັດເຂົ້າ (ກໍລະນີດິນຊຸ່ມນ້ຳ ເຂົ້າມາຕາກແດດປະມານ 1-2 ແດດເພື່ອເຮັດໃຫ້ເມັດເຂົ້າແຫ້ງດີ).

ຮູບທີ 5. ການກ່ຽວເຂົ້າຊ່ວງໄລຍະສຸກແກ່

ການເກັບກ່ຽວຖົ່ວເຫຼືອງ: ສໍາລັບການເກັບກ່ຽວຖົ່ວເຫຼືອງແມ່ນ ເຮົາສາມາດປະຕິບັດໄດ້ ໂດຍສັງເກດເບິ່ງທີ່ຝັກຂອງຖົ່ວເຫຼືອງທາກມີ ສີເຫຼືອງອ່ອນ ຫລື ມີເປີເຊັນຂອງສີເຫຼືອງປະມານ 60-70 ເປີເຊັນ ແມ່ນເຮົາສາມາດເກັບກ່ຽວຝັກຖົ່ວເຫຼືອງໄດ້ເລີຍໂດຍໃຊ້ກ່ຽວ ຫລື ພ້າ ຕັດເອົາສ່ວນຍອດ ຫລື ບໍລິເວນທີ່ມີຝັກຖົ່ວເຫຼືອງຕິດຢູ່.

ການເກັບກຽວໝາກມ່ວງ: ສໍາລັບການເກັບກຽວໝາກມ່ວງ ເປັນຂັ້ນຕອນທີ່ມີຄວາມສໍາຄັນຫລາຍ ເຊິ່ງຕ້ອງເກັບໃຫ້ຖືກວິທີ ເພື່ອ ໃຫ້ໄດ້ຜົນຜະລິດໝາກມ່ວງທີ່ດີ ແລະ ມີຄຸນນະພາບ ເປັນທີ່ຕ້ອງການ ຂອງທ້ອງຕະຫລາດ ເຊິ່ງຕ້ອງບໍ່ອ່ອນ ແລະ ບໍ່ແກ່ເກີນໄປ ຫລື ບ່ອຍ ໄວ້ຈົນສຸກຫລາຍ ແລະ ທີ່ສໍາຄັນ ຍັງຕ້ອງເບິ່ງທີ່ລັກສະນະປະຈຸບັນ ຂອງໝາກມ່ວງນໍາອີກ ເຊິ່ງການເກັບກຽວໝາກມ່ວງເຮົາສາມາດ ປະຕິບັດໄດ້ດັ່ງນີ້:

ຂັ້ນຕອນທີ 1: ສັງເກດເບິ່ງທີ່ແກ້ມຂອງໝາກມ່ວງ ຕິ່ງເຕັມທີ່ ແລະ ສີຜິວປ່ຽນຈາກສີຂຽວເປັນສີຂາວຈາງ ຫລື ມີສີຂາວນວນ ຫລື ມີ ໄຂບົກຄຸມກໍສາມາດເກັບກຽວໄດ້.

ຂັ້ນຕອນທີ 2: ອາດໃຊ້ວິທີການສຸ່ມເອົາໝາກມ່ວງມາ 2-3 ຫນ່ວຍ ເພື່ອທົດສອບ ໂດຍນໍາໝາກມ່ວງມາແຊ່ນໍ້າ ຫາກໝາກມ່ວງ ຈົມນໍ້າ ສະແດງວ່າ ໝາກມ່ວງສຸກແກ່ເຕັມທີ່ ແຕ່ຖ້າໝາກມ່ວງລອຍ ສະແດງວ່າຍັງອ່ອນຢູ່ ແຕ່ສາມາດເກັບໄດ້ ຫາກຕ້ອງການໝາກດິບ ແລະ ເວລາເກັບຕ້ອງລະມັດລະວັງຢ່າໃຫ້ໝາກມ່ວງຊໍ້າ ເພາະຈະເຮັດ ໃຫ້ໝາກມ່ວງເຫນົ້າ ແລະ ບໍ່ສາມາດເກັບໄວ້ໄດ້ດົນໄດ້.

1.6. ການເກັບຮັກສາ

ການເກັບຮັກສາຜົນຜະລິດເຂົ້ານາ

ການເກັບຮັກສາຜົນຜະລິດແມ່ນປັດໃຈທີ່ສໍາຄັນທີ່ສຸດ ແລະ ແມ່ນບັນຫາສຸດທ້າຍຂອງການຜະລິດຖ້າເກັບຮັກໄວ້ທີ່ຖືກຕ້ອງ (ປັດສະ ຈາກຄວາມປຽກຊຸ່ມ, ອາກາດອົບເອົ້າ) ເຂົ້າຈະມີຄຸນນະພາບດີ, ລາຄາ ສູງ.

ຕາຕະລາງ 2. ປະເມີນຄວາມຊຸ່ມທີ່ມີຕໍ່ການເກັບຮັກສາເມັດພັນ

ລ/ດ	% ຄວາມຊຸ່ມ	ເປົ້າໝາຍເກັບຮັກສາ	ບັນຫາຈາກ % ຄວາມຊຸ່ມ
1	< 9	ຫຼາຍກ່ວາ 1 ປີ	ການເຕີບໂຕຕ່ຳ
2	9-13	8 - 12 ເດືອນ	ແມງໄມ້ທຳລາຍ
3	14	ຂະໜາດເໝາະສົມ	ແຕກງອກສູງ, ການເຕີບ ໂຕສູງ
4	14-18	ຮັກສາໄດ້ 2 - 3 ອາທິດ	ມອດ, ປຸງນສີ, ອີກຊີເຈນຫຼຸດ
5	>18	ເສື້ອມຄຸນນະພາບ	

ຮູບທີ 6. ການຂົນເຂົ້າ ແລະ ປ່ອນເກັບຮັກສາຜົນຜະລິດ

2. ຫຼັກການລວມໃນການປັບຕົວການປູກເຂົ້າປະສົມປະສານກັບຖົ່ວ ແລະ ໄມ້ໃຫ້ໝາກ ໃນການໃນເງື່ອນໄຂສະພາບການປ່ຽນແປງດິນ ພ້ອມທັງ

- ຊາວກະສິກອນຕ້ອງຮັບຮູ້ ແລະ ເຂົ້າໃຈແຈ້ງ ກ່ຽວກັບສະພາບການປ່ຽນແປງດິນພ້ອມທັງໃນແຕ່ລະໄລຍະ ຫຼື ແຕ່ລະລະດູການ ໂດຍເອົາໃຈໃສ່ໃນການສັງເກດການປ່ຽນແປງດິນພ້ອມທັງຂອງແຕ່ປີ ຕິດຕາມຂໍ້ມູນຂ່າວສານຕ່າງໆ (ທາງວິທະຍຸ, ໂທລະພາບ, ການສື່ສານຕ່າງໆ).

- ນຳໃຊ້ແນວພັນທີ່ມີຄວາມທົນທານ ແລະ ສົນເຄີຍປູກໃນທ້ອງຖິ່ນນັ້ນ ທີ່ປັບຕົວຕໍ່ກັບສະພາບຕ່າງການປ່ຽນແປງດິນພ້ອມທັງ

- ພື້ນທີ່ປູກຕ້ອງໂຫຼ່ງແຈ້ງ ໄດ້ຮັບແສງຕະຫຼອດວັນ, ຕ້ອງໃກ້ແຫຼ່ງນ້ຳ, ພູມມີອາກາດ, ລັກສະນະພືກສາດ, ລະດູການທີ່ເໝາະສົມກັບພືດນັ້ນໆ ບໍ່ຄວນປູກພືດຊະນິດເກົ່າຊ້ຳທີ່ເດີມ ແລະ ຄວນເອົາໃຈໃສ່ໃນການປັບປຸງດິນໂດຍການໃຊ້ຝຸ່ນຄອກ ຫຼື ຝຸ່ນບົມ ແລະ ໃຈໃສ່ໃນການປ້ອງກັນກຳຈັດພະຍາດ-ແມງໄມ້.

- ຕ້ອງພະຍາຍາມເຂົ້າໃຈ ປະຕິບັດຕາມເຕັກນິກ ແລະ ຂັ້ນຕອນທີ່ໄດ້ອະທິບາຍຂ້າງເທິງນັ້ນ.

ເອກະສານອ້າງອີງ

ກົມຄຸ້ມຄອງໄພພິບັດ ແລະ ປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ. 2013. ຄວາມ
ຮູ້ພື້ນຖານກ່ຽວກັບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ. ກະຊວງ
ຊັບພະຍາກອນ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ.

ຄໍາເຫຼັກ ບຸນຍະວົງ (2011) ບົດລາຍງານສະພາບການ
ຜະລິດທີ່ໄດ້ ຮັບຜົນກະທົບຈາກໄພນໍ້າຖ້ວມ ແລະ ມາດຕະການປ້ອງ
ກັນ ແກ້ໄຂຜົນກະທົບຈາກໄພນໍ້າຖ້ວມຢູ່ແຂວງ ຈຳປາສັກ ປະຈຳປີ
2011. ເລກທີ 0546 /ກ ປຂ. ປາກເຊ, ວັນທີ 8/12/2011.

ຄໍາ ນິລະວົງ (2010) ບົດລາຍງານສະພາບໄພພິບັດຕ່າງໆ ທີ່ເກີດຂຶ້ນ
ແລະ ສ້າງຄວາມເສຍຫາຍ ໃຫ້ແກ່ວຽກງານການຜະລິດກະສິກໍາ
ແລະ ປ່າໄມ້ພາຍໃນແຂວງຈຳປາສັກ ໃນໄລຍະຜ່ານມາ. ເລກທີ
017 64 /ກປຂ.2010. ປາກເຊ. ວັນທີ 25/5/2010.

ຍົດ ພະຈອມພິນ, 2000. ລະບົບການປູກພືດ, ຄະນະກະເສດສາດ,
ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດ. ໜ.11

ຄຳຕິຊົມ

ປຶ້ມຄູ່ມືສະບັບນີ້ແມ່ນເພື່ອເຮັດໃຫ້ການນຳໃຊ້ເຄື່ອງມືງ່າຍ ຂຶ້ນໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ນຳສະເໜີຈຸດປະສົງ ຂອງການນຳໃຊ້ເຕັກນິກການປູກເຂົ້າປະສົມປະສານກັບຖົ່ວ ແລະ ໄມ້ກິນໝາກ ເພື່ອສະໄຫ້ການທຳການຜະ ລິດໃນເຂດແຫ້ງແລ້ງ ແລະ ເຂດນ້ຳຖ້ວມເພື່ອຍົກຜົນຜະລິດດ້ານ ກະ ສິກຳໃຫ້ສູງຂຶ້ນເພື່ອແນໃສ່ເຮັດໃຫ້ການຜະລິດກະສິກຳແທດເໝາະກັບການປ່ຽນ ແປງ ດິນພ້ອມທັງໃນແຕ່ລະທ້ອງຖິ່ນ.

ປຶ້ມຄູ່ມືດັ່ງກ່າວໄດ້ຖືກພັດທະນາໃນບາດກ້າວທຳອິດ ຂອງໂຄງການ IRAS ຮ່ວມມືກັບຊ່ວຍຊານພັດທະນາຫຼັກສູດ ແລະ ພະນັກງານ ປະສານຂອງໂຄງການ IRAS/DAEC ເພື່ອພັດທະນາມາເປັນເຄື່ອງມືໃຫ້ແກ່ພະນັກງານຂັ້ນແຂວງ, ເມືອງສາມາດຖ່າຍທອດເຕັກນິກໄປສູ່ຊາວກະສິກອນໃນແຂວງເປົ້າໝາຍຂອງໂຄງການ.

ຖ້າຫາກທ່ານເຫັນວ່າຂໍ້ມູນ ຫຼື ຄຳເວົ້າຍັງບໍ່ທັນແທດເໝາະກັບສະພາບຕົວຈິງກັບທ້ອງຖິ່ນ ຂໍໃຫ້ທ່ານຈົ່ງຕິຊົມ ແລະ ສົ່ງຂ່າວເຖິງພວກຂ້າພະເຈົ້າດ້ວຍ.

ຂໍ້ມູນເພີ່ມເຕີມຕິດຕໍ່ພົວພັນ

ອຈ ຈາລຸວັນ ບົວທອງ ມືຖື: 020 28993131, ອີເມວລ໌: charouvanh_b@hotmail.com

ກົມສັງເກດກະສິກຳ ແລະ ສະຫະກອນ

ວຽງໄຊ ໂພຕະກຸນ ມືຖື: 020 55521454, ອີເມວລ໌: ptkoun@yahoo.com

ມະນີລັດ ຊາສິດາວົງ ມືຖື: 020 23942147, ອີເມວລ໌: manilat2@hotmail.com

ຄຳບາງ ຄູນວິທອງ ມືຖື: 020 22244780, ອີເມວລ໌: khounvithong@gmail.com

ໂຄງການ IRAS/NAFRI

ຄຳພອນ ມູນລະໄມ ມືຖື: 020 55800755, ອີເມວລ໌: khamphonedpcd@gmail.com

“ເພື່ອຮັບປະກັນທາງດ້ານສະບຽງອາຫານໃຫ້ແກ່ຊາວກະສິກອນ
ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບດ້ານການກະສິກໍາຕໍ່ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ
ໃນບັນດາເຂດພື້ນທີ່ນໍ້າຖ້ວມ ແລະ ເຂດແຫ້ງແລ້ງໃຫ້ຫຼຸດລົງຕາມລໍາດັບ”

ຈັດພິມໂດຍ:

ກົມສົ່ງເສີມກະສິກໍາ ແລະ ສະຫະກອນ, ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ແຫ່ງຊາດ

ສະໜັບສະໜູນການພິມໂດຍ:

ໂຄງການບັບຕົວດ້ານກະສິກໍາຕໍ່ສະພາບການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດ (IRAS)

ສະຫງວນລິຂະສິດ © 2015